

Seat No.	

**Third Year of the Five Year Law Course (Semester - V) and
First Year of the Three Year Law Course (Semester - I) (CBCS)
Examination, March - 2023**

CONSTITUTIONAL LAW - I (Paper - II)

Sub. Code : 74800/74836/67344/64242/51079/54869

Day and Date : Wednesday, 07 - 06- 2023

Total Marks : 70

Time : 02.30 p.m. to 05.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) Solve any 4 questions from question number 1 to 7.
  - 2) Q. No. 8 is compulsory.
  - 3) Figures to the right indicate full marks.
  - 4) In case of any doubt regarding questions in Marathi Language or non availability of appropriate word, the question in English Language shall be considered.

- Q1)** Write a detailed note on Constitutional development till 1947. **[15]**
- Q2)** Define 'State' under Art 12. Give the wider interpretation of the concept of 'other authorities' with the help of case laws. **[15]**
- Q3)** Discuss the origin and development of fundamental rights. State various fundamental rights enumerated in Constitution of India. **[15]**
- Q4)** State and explain the nature, scope and widening horizons of Art. 14 of the constitution of India with the help of cases. **[15]**
- Q5)** Explain the classification of Directive Principles of State policy. Discuss the nature and status of Directive Principles. **[15]**
- Q6)** State the meaning and scope of "right to life and personal liberty" with the help of landmark judgements. **[15]**
- Q7)** Explain the concept of Secularism. Discuss the nature of Freedom of Religion recognized under the Constitution of India with limitations on it. **[15]**

P.T.O.

Q8) Explain the following or Answer in One/Two Sentences (Any five) [5×2=10]

- a) Preamble.
- b) Gender discrimination-Protective measures.
- c) Power of Judicial Review.
- d) Fundamental Right case.
- e) Prohibition of traffic in human beings.
- f) Doctrine of Eclipse.
- g) Autoshankar's Case.
- h) Citizenship.
- i) Public Interest Litigation.
- j) Writ of Habeas Corpus.

मराठी रूपांतर

- सूचना :**
- 1) प्रश्न क्रमांक 1 ते 7 पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
  - 2) प्रश्न क्रमांक 8 अनिवार्य आहे.
  - 3) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 4) प्रश्नपत्रिकेमध्ये मराठी भाषेतील प्रश्नामध्ये काही संधिधता असल्यास अथवा योग्य शब्द उपलब्ध नसल्यास इंग्रजी प्रश्न गृहीत धरण्यात येईल.

प्र.1) 1947 पर्यंत घटनात्मक विकासावर सविस्तर टिप्पणी लिहा. [15]

प्र.2) अनुच्छेद 12 प्रमाणे राज्य ही संकल्पना स्पष्ट करा. इतर अधिकारी other authority ही संकल्पना विविध न्यायनिवाड्यांच्या माध्यमातून स्पष्ट करा. [15]

प्र.3) मूलभूत अधिकारांची उत्पत्ती आणि विकास यावर चर्चा करा. भारतीय राज्य घटनेतील नमूद केलेले विविध मूलभूत अधिकार सांगा. [15]

प्र.4) भारतीय राज्यघटनेचा अनुच्छेद 14 चे स्वरूप, व्याप्ती आणि विस्तृत क्षितिजे/कक्षा संबंधित प्रकरणांच्या मदतीने विशद करा. [15]

प्र.5) राज्य धोरणाच्या मार्गदर्शक तत्वांचे वर्गीकरण करा. मार्गदर्शक तत्वांचे स्वरूप आणि व्याप्ती याबाबत चर्चा करा. [15]

प्र.6) ऐतिहासिक निर्णयासह जीवनाचा आणि वैयक्तिक स्वातंत्र्याच्या अधिकाराचा अर्थ आणि व्याप्ती सांगा. [15]

प्र.7) धर्मनिरपेक्षतेची संकल्पना स्पष्ट करा. भारतीय संविधानाच्या अंतर्गत मान्यता असलेल्या धर्म स्वातंत्र्याचे स्वरूप व त्यावर असलेल्या मर्यादा याबाबत चर्चा करा. [15]

प्र.8) खालील स्पष्ट करा किंवा एक/दोन वाक्यात उत्तरे द्या. (कोणतेही पाच) [5×2=10]

- अ) भारतीय राज्यघटनेची प्रस्तावना
- ब) लिंग भेदभाव संरक्षणात्मक उपाय
- क) न्यायिक पुनरावलोकनाची शक्ती
- ड) मुलभूत हक्क खटला
- इ) मानवी वाहतूक प्रतिबंध
- फ) ग्रहणांचा सिद्धांत
- य) ऑटोशंकर प्रकरण
- र) नागरीकत्व
- ल) जनहित याचिका
- व) हॅबियस कॉर्पस याचिका

